

Ljudevit Anton MARAČIĆ, **Franjevci konventualci u Istri (1559. – 1827.). Prema gradivu Arhiva Hrvatske provincije sv. Jeronima franjevaca konventualaca (1559. – 1827.)**, Pazin, Državni arhiv u Pazinu – Hrvatska provincija sv. Jeronima franjevaca konventualaca, 2016., 175 str.

Iz pera jednoga od najistaknutijih poznavatelja franjevačke prisutnosti na našim prostorima, napose franjevaca konventualaca, fra Ljudevita Antona Maračića, OFM Conv. izišla je knjiga *Franjevci konventualci u Istri (1559. – 1827.)*. Nakladnik ovoga vrijednog izdanja je Državni arhiv u Pazinu, a sunakladnik Hrvatska provincija sv. Jeronima franjevaca konventualaca. Recenzenti su dr. sc. Stjepan Razum i prof. emeritus Miroslav Bertoša.

Rad započinje »Uvodnim naznakama« (7–10) u kojima autor pojašnjava okolnosti nastanka dokumenata kroz pet stoljeća pohranjivanja zapisa o vlastitoj povijesti Hrvatske provincije sv. Jeronima franjevaca konventualaca, u prvom redu dvanaest opsežnih rukopisa u koje su tajnik provincije, a ponekad i sam provincijalni ministar upisivali službene zapise provincijskih kapitula i međukapitularnih kongregacija, ali i dojmove, zapažanja i odredbe tijekom redovitih vizitacija. Prvi svezak započinje 1559. godine, dok posljednji, dvanaesti, završava s 1827. godinom. Autor je započeo rad na sređivanju toga opsežnoga gradiva 2014. godine, a ujesen 2015. godine Hrvatska provincija sv. Jeronima franjevaca konventualaca objavila je za unutrašnju uporabu dva opsežna sveska. Gradivo se odnosi na četiri kustodije – Albansku ili Epirsku, Zadarsku, Rapsku i Istarsku. Za taj nakladnički projekt, zbog »izuzetno bogate zanimljive prošlosti franjevaca konventualaca u Istri« odlučili su autor i nakladnik »iz ovoga bogatog rudnika podataka izdvojiti sve ono što se neposredno, a ponekad i manje izravno odnosi na istarske fratre, u prvom redu kapitule i kongregacije održane na istarskom poluotoku, kao i vizitacije obavljene u istarskim samostanima navedenog vremena.« Istarsku su kustodiju u navedenom razdoblju sačinjavali samostani Trst s Grinjanom, Milje, Izola, Kopar, Poreč, Pula, potom Buzet, Gradina i Vodnjan. Samostan u Labinu pripadao je Rapskoj kustodiji, ali je po crkveno-geografski-administrativnom kriteriju uključen u ovaj rad.

Rad je podijeljen u tri dijela. Prvi dio, naslovljen »Kapituli, Kongregacije i Vizitacije« (12–129), sadrži opise onoga što spisi oslovljavaju kao *Acta provinciae*, odnosno kronološko-dokumentarni dio o svim kapitulima, kongregacijama i vizitacijama vremenskim slijedom. Izdvojeni su podatci koji se, naravno, odnose na braću i samostane u Istri. Autor donosi regeste najvažnijih dokumenata podijeljenih prema svescima i složenih po redoslijedu s naglašenim imenima provincijala i godinama službe. Dijelove izvornika donosi na latinskom u samom tekstu no većinom je riječ o lako čitljivim tekstovima, dok veće dijelove na jezicima izvornika (latinski i talijanski) donosi u bilješkama. Drugi dio nosi naslov »Dekreti i ekonomska izvješća« (131–143). Autor donosi regesta dokumenata sadržanih u dvanaestom svesku naslovljenom *Decreta et Alia* (1727. – 1825.) te četrnaestom i petnaestom svesku naslovljenima *Spese e ricevute*, koji se odnose na razdoblje od 1632. do 1730., odnosno od 1730. do 1822. godine. Treći i posljednji dio je naslovljen »Popisi, serije i pregledi« (145–173), a donosi popise provincijalnih ministara i tajnika provincije s godinama trajanja službovanja, odnosno datuma izbora, popis provincijskih kapitula s datum početka i mjestom održavanja te popis kapitularnih kongregacija po istom ključu.

Rad je nadalje opremljen popisom korištenih izvora i literature, abecednim kazalom imena te abecednim kazalom mjesta.

Ljudevit Anton Maračić dao je sustavan pregled novovjekovne prošlosti franjevac konventualaca u Istri. Ovaj će rad biti nezaobilazan kao polazišna točka za sva daljnja istraživanja reda. Posebna vrijednost očituje se u donošenju novih, dosad nepoznatih podataka, primjerice o djelovanju konventualaca u Gradini. Prema svemu navedenom, možemo zahvaliti autoru što si je dao truda u sistematiziranju i obradi arhivskog gradiva provincije, ali i nakladniku koji je uvidio važnost ovoga rada i omogućio stručnoj, ali i široj javnosti da se s njim upoznaju.

Marino Martinčević